

Önjáró rakodógép

A farkastyuki bányában a közelmúltban helyezett üzembe az EHOR SB-40 típusú önjáró rakodógépet, amely nagyméretűben könnyű az elővázason dolgozó munkáját. A fürge, könnyű, kis helyen fordulékony géppel elsősorban a tektonikailag zavart mezőben dolgoznak. A képen: elővázason.

MEDIKÉMIA Szövetkezet

Kielégítik az igényeket

Megállnak a saját lábukon, még akkor is, ha ebben időnként bürokratikus akadályok gátolják — nemcsak a MEDIKÉMIA Szövetkezetet, hanem más gazdasági szervezeteket is. Tavaly, év elején például három hónap alatt több mint kétfélmillió veszteséget mutatott a mérleg. A hiányzó milliók egyetlen rossz döntés következményeként kerültek a kimutatásokba. Ez a hibás döntés, mint az alaposan megreformált szabályozás egyik gyermekbetegsége, egy sor gazdasági körtünetet produkált — ismét nemcsak a MEDIKÉMIA-nál. Az új árrendszert 1980-as induló árait ugyanis még 1979. augusztusában megállapították. A szövetkezet ezeket az árakat számíthatta csak fel, a világpiac azonban a tervezettnél jóval magasabbra emelkedtek az alapanyagárak, s ezeket nem lehetett érvényesíteni. Az első negyedévben tehát eleve a veszteség biztos tudatában kezdtek a termelést.

A szövetkezet vegyipari termékeit — míg nem módosíthatják az árakat — csak veszteséggel értékesíthették. A nagyobb partnerek igényeit azonban így is ki kellett elégíteni. A kiskereskedelmi forgalomban tudták csak visszatartani az árut — ezt sem örömmel tették. Hiszen azért gyártanak autópótlási cikkeket, hogy eladják. Ha van belőle, ne hiába keresse a vevő a boltban. Azonkívül raktározni is költséges az árut. Amikor lehetett, kérték, hogy az alapanyagár emelkedését beépíthessék áraikba. A második negyedévben aztán minimálisra csökkent a veszteség, az év második felében pedig — szabályos, korrekciós árpolitikaival — az eredeti áraknak megfelelő, mintegy 8 millió nyereséget ért el a szövetkezet.

1980-ban 175 millió volt a termelési értékük, ebből — gyakori létszám-átcsoportosítással — 119 milliót a második félévben termeltek. Az autópótlási cikkek pia-

cán növekszik a kereslet, értékesítő mutatójaként az autózás fokozatos drágulásának. Ahol lehetett, igyekeztek csökkenteni a termelési költségeket. A hidegindító aerosolos dobozát például a jóval olcsóbb széndioxid hajtógázzal töltötték. Az élelmiszeriparban használatos, a szövetkezet szakemberei által átalakított Agria csomagológép 800 ezer forintot takarított meg: éves nyereségük tíz százalékát tette ki ez az összeg.

Erdemes megemlíteni, hogy 10,6 százalékos bérfejlesztést hajtottak végre tavaly. Jelenleg 46 ezer 190 forint a bérszinvaron, ami szegedi átlagban sem számít kevesnek.

Tavaly a szabályozás, idén az intézményrendszer változása jelent gondot a szövetkezet vezetőinek. Felügyeleti szervük, a Nehézipari Minisztérium már megszűnt, az Ipari Minisztérium most alakítja ki munkamódszereit. A korábban hozott rendeleteket sem helyezték még hatályon kívül. Előfordul, hogy a hatályos jogszabályok értelmében bizonyos — gyakran sürgős — dolgokhoz engedélyre van szükség, ám nincs, aki a pecsétet ráütné a papírosra.

A következő időszakban a termelés évi 13—18 százalékos növelését tervezik. Az eddigi megrendelésekből is lemérhető, növekszik az igény a MEDIKÉMIA termékei iránt. Nemcsak a hazai piacon, külföldön is. Itthon 6 százalék körüli nyereséget lehet kalkulálni. A tőkés piacon nincs ilyen megszorítás, annyi nyereséget érhetnek el, amennyit tudnak.

A MEDIKÉMIA jelenlegi telephelyein nem lehet sokáig növelni a termelést. 1981. második felében kezdenek hozzá az új telephely építéséhez Saját fejlesztési alapjukat, valamint a KISZÖV, az OKISZ segítségével, és hitelt igénybe véve épül majd az új üzem. A jelenlegi elképzelések szerint 1983. december 31-re fejeződik be az építkezés.

T. I.

Nádatartás

Dolgoznak a nádatartók és a jégválogók a Balatonon. Számukra kedvező az idei komoly tél. A nádatartók a Balaton nyugati partvidékén, s a Kis-Balaton nádasaiban

A szakma hecsülete

Valahol valami nem stimmel a szakmunkások társadalmában. E kijelentést szakembertől hallottam, de saját tapasztalataim és tények is bizonyítják. Azt ugyan már előre szeretném megjegyezni, hogy ebben a kérdésben olyan bonyolult társadalmi, gazdasági tényezők játszanak szerepet, amelyek megfontolásra csak kevesek vállalkozhatnak. Mivel az ember gondolkodó lény, gyakran előfordul, hogy összehasonlításokat tesz önmaga és mások között. Minősíti képzettségét, tevékenységét, azt összeveti másokéval. Személyes tapasztalatom, hogy elsősorban nem is szakmabeliekkel rivalizál, hasonlítja, hanem a más területeken tevékenykedőkkel méri össze anyagi és erkölcsi megbecsülését. S mivel e tekintetben nincs minden rendben, hatása, szerepe a pályára lépés idején determinálóan tűnik. Később pedig bizonyíthatóan deformálja az emberek morálját.

Nemrégiben egy televíziós műsorban faggatták a falusi fiatalokat, hogy miért tanulnak, illetve nem tanulnak szakmát. Az állattenyésztés közismerten jelentős szerepet játszik gazdasági életünkben, színvonalára, hatékonyságára nem csupán a hazai ellátást biztosítja, hanem külföldi kondícióinkra is nagy befolyást gyakorol. Tehát az állattenyésztés területén dolgozó emberek képzettsége nem lehet magánügy, még csak csoportérdek sem, hanem az egész társadalom ügye. Mégis mit mondtak az érdekeltek, amikor szakmai képzettségük felől kérdezték őket? Az egyik hat általános iskolát végzett fiatalasszony előbb megdöbbsz, hogy tőle egyáltalán illeszmit kérdezzek.

— Tanulni? — dobta vissza a labdát, majd szentenciát mondott. — Minek? Én fejni tudok, a tej mennyiségét pedig az határozza meg, hogy miként abrakolják a tehenet.

Ez lenne az egyik véglet, az innszó. Ugyanis kár volna vitatni, hogy a szakképzett állattenyésztő a felesnél másképpen dolgozik, mint aki elméleti ismeretek nélkül maradt. De abban is van némi igazság, s ez a televíziós műsorban is felszínre került, hogy olykor maximalistának tűnünk. Megkérdezték a szarvasmarhatelen dolgozókat, vajon miért volna szükségük arra, hogy három évig iskolába járjanak, tanfolyamok padjait koptassák, amikor néhány hetes, vagy hónapos ismeretszerző előadásokon, bemutatókon is megszerezhetnék azokat a legújabb elméleti és gyakorlati tudnivalókat, amelyek birtokában kifogástalanul elvégezhetnék munkájukat.

Az is mondta az egyik asszony, hogy elegendő, ha a csoportvezetőjük technikus oklevéllel rendelkezik. Ő maga sok éven át tehenet tartott, trágyázott, etetett, fejt. „Ebbe nőttem bele” — hangsúlyozta. Bár ő mellékesnek szánta befejező megjegyzését, hogy azért sem igyekezett tanulni, mert neki pénze volt és van szüksége. E summázat és ítélet fölött minden résztvevő elsiklott. Pedig érdemes lett volna boncolás alá venni a tanulást, az anyagi és erkölcsi elismerés összefüggéseit, a benne rejlő és megbúvó ellentmondásokat.

De menjünk tovább a másik véglethez. Nem csupán az állattenyésztés korszerűsödött hazánkban, hanem a növénytermelés, a szántóföldi művelés is. Ma már gépészmérnökök, technikusok, gépészerelők, géplakatosok, esztérgályosok és egyéb vass szakmák nélkül elképzelhetetlen egy mezőgazdasági nagyüzem. Amul a külső szemlélt a hatalmas Rába—Steigerek és John Deerek láttán, okkal. Ezek a gépek érettségizett szakembereket, technikusokat igényelnek. Azt hinné az ember, a falun

elő fiúk vágyálmai közé tartozik, hogy az említett gépek nyeregeibe kerüljenek. Ezek a nyeregek légkondicionált fülkék, rádióval és egyéb kényelmi berendezésekkel ellátott kabinok. De nem így van a valóságban.

Mit is hallottam a pályakezdő ifjaktól, akiknek szülei ott dolgoznak a termelőszövetkezetben? Azt mondták, kivétel nélkül, hogy őket nemigen érdekli a Rába—Steiger vagy John Deere. Később persze világosabbá vált a kép, kiderült, hogy nem a modern gépektől húzódoznak, hanem az általános környezet képétől, állapotától. Az egyik fiú valahogy így fogalmazott: a külső környezet csúnya, deszkarakások, vashulladékok halmaza, szemétdombok, s az ilyen körítés nem csábítja a mai fiatalat. „Meg lenézik a haverok azt, aki a térszében dolgozik.” „Minek erőlködjek, ha nem muszáj.” Én nem értettem meg ezeket a gverekeket, s egyáltalán nem értettem, miért olyan tájékozatlanok, különösen a munka fizikai terhelését illetően. Nehéz munka, könnyű munka? Ki tudna ebben hátszínnyira megkülönböztetést tenni?

Nem vagyok szakember, de azt nem hiszem el, hogy egy korszerű, automatizált gépet irányítani fizikailag nehezebb lenne, mint némely olyan szakmát gyakorolni, amelyeket a riportban is szereplő fiúk istenítettek. Közreadom a párbeszédüket: — Miért akarsz mindenáron cukrász lenni? — Mert nem szeretem a nehéz munkát. — A Rába—Steiger fülkéjében dolgozni, irányítani fizikailag nem nehezebb, mint süteményt gyúrni, a kemencék előtt izzadni, cipekedni a tepsikkel. — Akkor sem kívánokozom a gépre, nekem ne mondják, hogy a földet dúrom. — S te miért ragaszkodsz a fodrász mesterséghez? — Az könnyű munka és jatt is van benne.

Ennyi elég is lesz ebből a végletből. Egy valamit könnyű megállapítani, azt, hogy a munkahely és annak környezete, mondhatjuk úgy is, hogy a külső bizony gyakran meghatározó a pályaválasztásnál. A konzervgyárban mondta az egyik osztályvezető, hogy milyen sok segítséget adnak a diákok a nyári szünidőben. Közreműködésük valószínűleg még hosszú ideig nélkülözhetetlen. Viszont egy valamit nagyon sajnálnak, mégpedig azt, hogy az ő gvári környezetük sem olyan, hogy vonzaná a fiatalokat jövőbeni pályaválasztásuk idején.

Becsülik-e egyáltalán a szakmunkát? Erre nehéz egyértelmű választ adni. Az biztos, hogy a tisztességes munkát megbecsüli mindenki, hiszen anélkül fölborulna életünk rendje. Az ügyvezető disztinzió hiánya azonban — amelynek ugyancsak ezernyi összetevője van — valahol összekaveri a normálisnál vélt értékrendet. Egy öreg szakmunkár szavait idézem: „Valamikor, kérem, úgy volt a megbecsülés sorrendje, hogy ki milyen képzettségű, s mit tud. Ez határozta meg a pénzbeni és erkölcsi elismerést is. Legkevesebbet a segédmunkás kapott, mivel semmilyen tanult mestersége nem volt. Aztán jöttek a szakmunkások, azoknál is megvolt a sorrend, legfölül álltak a legnagyobb iskolát követelő mesterségek. Ezután következtek a csoportvezetők és művezetők, azok általában kiváló szakmunkások, technikusok voltak, és kétszer annyit kerestek, mint beosztottjaik. A még felsőbb képzettségűeket nem is említtem, hiszen oda már ezretem kellett.” Én rákérdeztem az öregre: igazságosnak tartanák ezt a rangsorolást ma is? Azt válaszolta: feltétlenül. S ez mintha a gondolatmenet folytatása lenne.

Gazdag István

Dr. Ábrahám Ambrus kitüntetése

Az MTE SZ elnöksége az elmúlt év végén jóváhagyta, hogy a Magyar Biológiai Társaság az 1978-ban kidolgozott javaslatai alapján „a biológiáért egy életen át nyújtott kiemelkedő teljesítmény elismerésére” megfélelő díjjal egybekötött Geleiermet adományozzon.

Ez a Magyar Biológiai Társaság által adható legnagyobb kitüntetés. Létrehozása és adományozása jelentős eseménye a szegedi tudományos életnek. Apáthy István egykori tanítványa.

Gelei József volt akadémikus ugyanis rövid kolozsvári tartózkodása mellett a Szegedi Tudományegyetemen, majd élete vége felé az Orvosegyetemen működött tanszékvezető egyetemi tanárként. A világ legkiválóbb zoológusai sorába citogenetikai és protozoológiai kutatásaival lépett.

A kitüntetést a Magyar Biológiai Társaság elnöksége nevében dr. Törő Imre akadémikus, a társaság elnöke adta át, a január 22-én tartott közgyűlésen, Gelei József jogutódjának, a magyar biológia neosztoranak, dr. Ábrahám Ambrus akadémikusnak, a Magyar Biológiai Társaság szegedi csoportja elnökének, aki a maga szakterületén, neurohistológiai kutatásai révén, maga is a világ legjobbjai közé tartozik.

Befejezték a fűszerpaprika szárítását

Mintegy négyhónapos éjjel-nappali munka, gyakori vasárnapi munkák eredményeként befejezték a szegedi tájörzsetben ősszel leszedett fűszerpaprika szárítását. A kedvezőtlen időjárás ellenére jó termést hozott paprikából együttesen mintegy harmincezer köbméter nedvességet párologtattak el. Így a csövek romlása veszteség nélkül, jó minőségben tárolható egészen az új termésig tartó folyamatos őrlésig.

A feladatot az idén nagyban segítette, hogy a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat anyagi támogatásával három paprikatermesztő nagyüzemi gazdaságban korszerű, földgázfűtéses, szalagrendszerű szárítóberendezést szereltek fel.

Pártnapok Szegeden

A VI. ötéves terv és az 1981. évi népgazdasági tervből adódó feladatok a téma a januári pártnapokon.

Január 26-án délután 4 órai kezdettel a Gabonakutató Intézetben dr. Vezér Károly, az MSZMP Csongrád megyei Oktatási Igazgatóság tanszékvezetője; délután 5 órakor a Belváros II/A és a II/B alapszervezetben Bertia István, az MSZMP Szeged városi bizottságának titkára; délután 6 órakor az algyői körzeti pártalapszervezetben Papp György, az olajipari pártbizottság titkára; délután 3 órai kezdettel a Szegedi Nemzeti Színház pártbizottságában Bányainé dr. Birkás Mária, a városi tanács elnökhelyettese lesz az előadó.

Január 27-én délután fél 3 órai kezdettel a Szegedi Köznevelési Vállalatnál Juhász Péterné, a ruhagyár szb-titkára; délután fél 3 órakor a Rózsa Ferenc szakközépiskolában Csanádi Géza, a városi tanács osztályvezetője tart előadást.

Január 29-én fél 3 órai kezdettel a Szegedi Vízmű és Fűrdők Vállalatnál dr. Veres Ferenc, a Szegedi Süttőipari Vállalat igazgatója;

délután 4 órai kezdettel a szőregi körzeti pártalapszervezetben Kálmánfi Pál, a kábelgyár pártbizottságának titkára; délután 3 órakor az ATIVIZIG-nél Antolik András, a Szegedi Magas- és Mélyépítő Ipari Vállalat igazgatója; délután 3 órai kezdettel a Szegedi Posta-igazgatóságon dr. Csikós Ferenc, a városi tanács vb-titkára; délután fél 3 órai kezdettel az Élelmiszeripari Főiskolán dr. Márta Ferenc, az MSZMP KB tagja, a Magyar Tudományos Akadémia kémiai kutatóintézetének főigazgatója lesz az előadó.

Január 30-án délután 5 órai kezdettel Kiskundorozsmán, a József Attila Tsz-ben Kiss Tibor, a tábéi Tiszta Tsz főagronómusa; délután 5 órakor a kiskundorozsmai körzeti pártalapszervezetben Takács Imréné, a textilművek pártbizottságának titkára, országgyűlési képviselő; délután fél 3 órai kezdettel a KSZV konfekciógyárában (Jutaárugyár) Kovács Sándor, az SZMT Csongrád megyei titkára; délután 3 órakor a DÉL-TERV-nél dr. Tóth László, a városi tanács osztályvezetője tartja meg előadását.